

KANDIDATNUMMER 3133

Sidetall _____ av _____

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

SSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III
Skriftlig eksamen
4 timer

Internasjonale sommerskole
Universitetet i Oslo

3133

I. Lytteprøve**Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.**1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Ordet 'sapmi' betyr (1) det geografiske området der samene tradisjonelt har bodd og (2) den etniske folkegruppen de hører til.

2. Hva er Nordkalotten?

Nordkalotten er det geografiske området samene tradisjonelt har bodd i, og det betyr de nordligste delene av Kola halvøya i Russland, Finland, Sverige og Norge.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

En same kan basere sin identitet på hvor han eller hun genetisk stammer fra, hvilket morsmål han ^{har} snakket, på sine personlige ønsker eller på alle kriteriene samtidig.

4. Hvordan fungerte siida-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

En siida er en gruppe eller et lag av mennesker som går sammen på jakt. Gruppene kunne samle seg til større enheter og flytte sammen fra en av sine boplasser til en annen.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

Samene bodde for spredt og klarte ikke å samle seg og å skape et alvorlig forsvar mot kolonistene.

6. Nevn to eksempler på hvordan forvaltningspolitikken overfor samene ble praktisert.

1. Samiske barn fikk undervisning bare på norsk på skoler.

2. I jordbrukspolitikken ble det vedtatt en lov om at jorda bare kunne selges til norske statsborgere som kunne lese, skrive og snakke norsk.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

Det står at myndighetene i Norge må gi den samiske befolkningen ^{muligheten} til å utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunn.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Nordisk sameråd er en organisasjon som jobber for samenes interesser og går inn for at samene får større plass i media.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

Noaiden var en sjaman. Han var et forbindelsesledd mellom mennesker og ånder, kunne si om framtiden, var dessuten en helbreder, sosialarbeider og historieteller.

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

ypperst konservativ
Lars Levi Læstadius var lederen for en bevegelse innen kristendommen.

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjueårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gylne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjueårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

Finne seg selv

Ord som kidults og twixters oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tje- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurer på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Meg Jay er bekymret for dagens unge fordi hun mener at de reter bort sine tjueårene. De har problemer bruker for mye tid på å bestemme hva de vil bli i framtida ifølge forfatteren.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

De er unge mennesker, gjerne med god utdanning, som ikke kan forstå hva de vil med livet sitt. De blir vanligvis forberget av foreldrene, har ingen alvorlig jobb og ingen forpliktelser.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Forskeren mener at mange av de unge gjør bare det som er riktig for karriere og som har med 'dyktighet' å gjøre.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Junaid Khan gikk tilbake til studiene fordi han forstod

at utdanning er viktig (først og fremst) for ham selv.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" er et begrep Junaid Khan bruker om
tjueårene når man tror man kan få til hva som helst
og leve ut alle sine drømmer.
2. Den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet er
denne tjueårene.
3. På midten av 2000-tallet oppsto det ord som kideits og
twixters for å beskrive en raskt voksende gruppe av
unge mennesker.
4. Økte valgmuligheter er et resultat av økt individualisering.
5. Hvis man får gjort nok i tjueårene, må man ikke realisere
så mye i trettiårene.

C. Alternative uttrykksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene som forsørger dem.
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper blir dyktighet dyrket.
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret på grunn av denne usikkerheten.
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at det ikke er de unges skyld at
de har for store forventninger.
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har gått tilbake til studiene.

. Verb.

Sett inn riktig form av verbet.

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston hadde blitt funnet ~~ble~~ død,
- å spille ble en av sangene hennes spilt på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utgar i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes har fått samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handle om de som
- å føde ble født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere hadde opplevd
- å fortelle en krig, og boka fortalte at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandlet seg moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvant hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer oss selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale blir godt betalt, slik at det er

å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
 å by bod-bud Men hva er lykke, og hva har livet budt på til
 å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten blir
 å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke er så
 å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston mene
 å leve om alt dette, hvis hun levde.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjuåringere kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

- (fordi) Mange av dagens tjuåringere kan bli skuffet når de kommer i trettiårene fordi de unge ofte har store forventninger til...
- (så) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, så mange av dagens tjuåringere kan bli skuffet når de...
- (derfor) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli. Derfor kan mange av dagens tjuåringere bli skuffet når...
- (for) Mange av dagens tjuåringere kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, for de unge har ofte store forventninger til...
- (av den grunn) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli. Av den grunn kan mange av dagens tjuåringere bli skuffet når de kommer i trettiårene.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.*viktig – periode*Til slutt leste vi om noen viktige perioder i verdenshistorien.Tjue- og trettiårene er en av de viktigste periodene i livet.Hvilken periode synes du er viktigere enn barndommen?Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigste perioden i livet.Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?**G. Lukeøvelse****Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.****Ventelister for kortreist, økologisk mat***Aftenposten, 14. juli 2014*Det er skapt ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere

av enn 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»Siden oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi kommer til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun forteller at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. Stadig flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i ster grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere foretrekker å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat etter hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner ^{oss}~~seg~~ helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, stabile verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Dermed halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å ^{man}~~man~~ spise maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere ^{slike}~~anne~~ abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene alltid bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer rundt omkring i Oslo, og er allerede på utkikk etter nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link mellom bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

"Det vidunderlige" i Et dukkehjem.

Nora gjentar ordene "det vidunderlige" flere ganger i stykket. For å forstå hva hun mener med dem, må vi se på situasjonen hun befinner seg i når hun sier det.

"Et dukkehjem" er et nøkkelord i dramaen og dette ordet forklarer Nora og Torvalds forhold til hverandre. Deres samliv er bygget på løgn. Nora sier selv at deres hjem har vært en lekestue.

Både Helmer og hans kone lyver for hverandre og spiller for hverandre.

Torvalds rolle er en ideell mann. Han vil virke sterk, navhengig og alltid klar til å hjelpe sin svake kone. Han drømmer til og med om å redde Noras ^{liv} ~~engang~~ for å føle seg enda riktigere.

Noras rolle er imidlertid en ideell kone. Hun må være vakker, mild og dum. Gjennom sin uselvstendighet skaper hun en kontrast til sin 'sterke' mann.

Helmer gir Krogstad sparken, og Krogstad er i ferd med å fortelle alle at Nora har forfalsket underskriften.

Noras liv kommer til å bli ødelagt. Kristine kan ikke hjelpe henne, og da begynner Nora å snakke om det vidunderlige.

Nora er virkelig ~~redd~~ ^{er} ~~glad~~ ^{glad} i sin mann. Et eksempel på dette ~~er~~ ^{er} at hun ~~har~~ ^{har} penger for å reise til Italia ~~for~~ ^{da} når Torvald var syk. Nå vil hun få et bevis på Torvalds kjærlighet han snakker så mye om. Hun håper nemlig at han tar på seg hennes skyld og redder henne.

Dette mener hun med 'det vidunderlige'. Hun vil at deres samliv blir til et virkelig ekteskap der både mann og kone er glad i hverandre.

Do not write
in this space

respekterer hverandre og støtter hverandre, ^dder begge
to er mennesker og ikke dukker.
Men det skjer aldri. Når Torvald får vite hva
kona hans har gjort blir han veldig sint på
hende. Det ~~kommer fram~~ ^{kommer fram} seg at han bare bekymrer seg om
seg selv og gir blaffen i sin kone og sin familie.
Han vil ikke redde Nora, og det er til og med
det samme for ham om hun tar sitt liv eller ikke.
Det er bare sitt rykte han vil redde og for å gjøre
det kan han gå med på alt kroppen ~~vil~~ ^{krever}.
Det er bare fasaden som må se pent ut.
Omsider skjønner Nora at Torvald ikke kommer
til å forandre seg. Man er ikke den mannen hun
kan elske, og det er ikke Torvald hun ~~kan~~ ^{kan}
føle seg som et menneske med. Nora må
leve seg selv til å leve. Hun vil slippe å
være en dukke og derfor bestemmer hun seg for
å gå fra ham. Kanskje er det også noe "vidunderlig".